

V NEBI JE TRŮN

*Jsi hoden, Pane a Bože náš, přijmout slávu, čest i moc,
neboť ty jsi stvořil všechno a tvou vůlí všechno povstalo a jest. (Zj 4:11)*

1. čtení: Izajáš 6:1-8

Hlavní čtení: Zjevení 4

ÚVOD: NEBESKÝ TRŮN

Milí bratři, milé sestry,

dnes se vracíme ke knize Zjevení, jejíž 1. kapitola nám sloužila jako základ zvěstování evangelia při letošních velikonočních svátcích. Všechny sedm dopisů Ježíše Krista adresovaných sedmi církvím, jak je nacházíme v 2. a 3. kapitole, jsem v našem sboru už na kazatelnu přinesl. Proto se dnes chci spolu s vámi ponořit do Janovy vize „nebe“, kterou nám přináší ve 4. kapitole.

Martin Luther, slavný německý reformátor, kdysi na adresu svého současníka, vynikajícího vědce, pronesl tato slova: „*Ten hlupák chce převrátit celé umění astronomie! Ale jak uvádí Písmo svaté, Jozue kázal zastavit se Slunci, a ne Zemi!*“ Víte, o kom Luther s takovou neúctou mluvil? O Mikulášovi Koperníkovi (1473 - 1543). O člověku, který skutečně převrátil tehdejší astronomii vzhůru nohama. V tom se Luther nemýlil. Byl to slavný Mikuláš Koperník, který tvrdil, že Slunce neobíhá kolem Země, nýbrž právě naopak: Že naše Země obíhá kolem Slunce. Díky němu se každá zásadní změna pohledu od té doby nazývá *koperníkovským obrátem*.

Dnes už nikdo nepochybně, že Koperník měl pravdu. Naše Země totiž skutečně obíhá kolem Slunce. Martin Luther byl synem své doby, a proto Koperníkovým výpočtům nedůvěřoval. Byl také člověkem s výbušnou povahou, který nešel pro ostrá slova daleko. Nicméně astronomie pokročila daleko za Mikuláše Koperníka. Vždyť dnes už i malé dítě ví, že Slunce je jednou z mnoha miliard hvězd. A není centrem vesmíru. Že naše Slunce je navíc součástí jedné z miliard galaxií podobných té naší, které říkáme Mléčná dráha. Osobně, miliardy hvězd v Mléčné dráze, to si ještě trochu umím představit. Ale miliardy hvězd v miliardách galaxií, na to už můj chabý mozek nestačí. Ani to naše Slunce tedy není v centru vesmíru. A co je tedy středem univerza? Co je středem celého širého stvoření? Je to trůn, bratři a sestry. Centrem vesmíru je boží trůn, o kterém nám dnes vypráví apoštol Jan. K tomu, aby pozvedl svůj zrak a zíral na ten trůn, ho povzbudil hlas silný jako polnice, tedy Ježíš Kristus sám.

- ***² Ihned jsem se ocitl ve vytržení ducha: A hle, trůn v nebi, a na tom trůnu někdo, ³ kdo byl na pohled jako jaspis a karneol; a kolem trůnu duha jako smaragdová.***

I. BŮH SEDÍ NA TRŮNU

V nebi je trůn, zpívá Sváťa Karásek, *v nebi je trůn pravdy hlavní sídlo, v nebi je trůn, v nebi je trůn, všem vladařům připomínej.* (Svítá 360) A teď by se nám velice hodilo, kdybychom dokázali číst ten text stejně pomalu, jako čtou prvňáčci Slabikář. A... Hle... Trůn... V... Nebi... A u toho se zastavíme a přemýšlíme: *Co je to vlastně trůn?* Je to místo, z kterého se vládne. Místo, na kterém vladaři vynášejí svá rozhodnutí, své soudy. *A kde je ten trůn?* V nebi. Jedná se tedy o trůn, který není součástí země, světa, oblohy, celého vesmíru. Je to trůn, který je jinde. Lépe to vysvětlit neumím. *Dobře tedy. Ale sedí na tom trůnu vůbec někdo? Nebo je prázdný? Sedí na tom trůnu nějaký král, nebo ne?*

Už několik posledních staletí se především v Evropě mnozí lidé domnívají, že v tom pomyslném centru všeho není nikdo. Že na tom nebeském trůnu nikdo nikdy neseseděl. Lidé si Boha, který všemu předsedá a vládne prostě vymysleli. Osvícenec Voltaire prohlásil, že: „*Náboženství vzniklo, když se sešel podvodník s hlupákem.*“ A především do křesťanství šel opravdu pořádně: „*Dokud budou darebáci a hlupáci, budou i náboženství. Naše je nepochybně nejsměšnější, nejabsurdnější a nejkrvavější, které kdy nakazilo svět.*“ Možná by Voltaire zíral, že jeho výrok sedí nikoli na křesťanství, ale právě na ateismus, který ovládl myšlení 20. století, nejkrvavějšího století v lidských dějinách. Když se lidé snaží sesadit z trůnu Boha, pak z toho pro svět neplyne vůbec nic dobrého. V tomto směru už asi není třeba citovat další myslitele, třeba Nietzscheho výroky *o smrti Boha*, nebo Marxovy výroky *o náboženství jako opiu lidu*, že ne?

Ovšem ani my, křesťané, nejsme v tomto ohledu bez viny. Církev svým jednáním dokázala lidem vládu Boha kolikrát tak zprotivit, že mnozí začali raději žít, jako by Boha vůbec nebylo. Také učení církve není v tomto směru vždycky čisté a jednoznačné. Mnozí křesťané vidí Boha spíš jako polovičního vladaře. Bůh na trůnu sedí, ale jen částečně. Vlastně: Sedí – nesesedí. Vládne – nevládne. Místo Boha, vládce všeho stvoření, se v poslední době prosazuje spíš pojetí Boha jakožto terapeuta, mlčící a naslouchající bytost, která doprovází

své stvoření na cestě. Takový Bůh si zakazuje vynášet soud. Dává si pozor, aby nám příliš nemluvil do života. Hlavně aby nám nic nenařizoval a nepřikazoval.

Ale Jan vidí to vladařské místo obsazené. Jan vidí trůn v nebi a na něm vidí sedět Hospodina. A já raději věřím Janovi, jehož slova církev uznala za pravé slovo Boží, než abych bral vážně lidské domněnky, byť často znějí zajímavě, zbožně a hluboce. Jan vidí trůn v nebesích, na kterém sedí Bůh. Bůh sám a nikdo jiný. Je to jeho trůn. Je to trůn Boží, na kterém nemá nikdo jiný právo sedět. Bratři a sestry, to je důležitá zpráva, kterou apoštol Jan předává těžce zkoušené církvi. Bůh stále vládne pevnou rukou. Nikdy vládnout nepřestal. A nikdy vládnout nepřestane. Ať už se v nás, s námi a kolem nás děje cokoli! Žalmisté volají:

- *Bůh kraluje nad všemi pronárody, Bůh sedí na svém svatém trůnu.* (Ž 47:9)
- *Hospodin si postavil trůn na nebesích, všemu vládne svou královskou mocí.* (Ž 103:19)

A jak dokonce prohlašuje babylónský král Nebúkadnesar, poté co jej Hospodin přivedl k rozumu:

- *Dobrořečil jsem Nejvyššímu a chválil jsem a velebil Věčně živého, neboť jeho vladařská moc je věčná, jeho království po všechna pokolení.* ³² *Všichni obyvatelé země jsou považováni za nic. Podle své vůle nakládá s nebeským vojskem i s obyvateli země. Není, kdo by mohl zabraňovat jeho ruce a ptát se ho: »Co to děláš?« (Da 4:31-32)*

II. VIDĚNÍ NEVIDITELNÉHO - POPIS NEPOPSATELNÉHO

Víte, pro Jana musí být těžké popsat, jak nepopsatelný Bůh vypadá. Proto jeho „vzhled“ (můžeme-li to tak vůbec nazvat) opisuje pomocí drahokamů své doby: *Jaspisu a karneolu*, kterých si tehdejší lidé velice vážili. Bůh je vzácný, bratři a sestry, to je úplně první Janovo sdělení. Bůh je vzácný a drahý. To jsme dnes také Pánu Bohu vyzpívali, pomocí slov Žalmu 42:

- ² *Jako laň dychtí po bystré vodě, tak dychtí duše má po tobě, Bože!* ³ *Po Bohu žízním, po živém Bohu. Kdy se smím ukázat před Boží tváří?* (Ž 42:2-3)

Boží přítomnosti si vážíme a ceníme. A nikdy Boží blízkost nebereme jako samozřejmou. A pokud přece jen, Bůh v nás umí vzbudit novou touhu po něm. Třeba tím, že na krátký čas před námi skryje svou tvář. Bůh je vzácný. Nikdo přece není jako on! Toto poznání v nás ještě posílí všichni ti nebeští zpěváci shromáždění kolem Božího trůnu. Nejprve ty čtyři duchovní bytosti pozvednou svůj hlas a zpívají:

- ***Svatý, svatý, svatý Hospodin, Bůh všemohoucí, ten, který byl a který jest a který přichází.***

A k tomu pak také těch dvacet čtyři starců volá:

- ***Jsi hoden, Pane a Bože náš, přijmout slávu, čest i moc, neboť ty jsi stvořil všechno a tvou vůli všechno povstalo a jest.***

Milí bratři, milé sestry, náš Bůh je opravdu výjimečný a jedinečný. Nemá sobě rovného. Jak řekl C. S. Lewis: „*Více společných rysů má luční koník s archandělem než Bůh s námi, lidmi.*“ Protože kobyłka, člověk, i nejmocnější anděl: Všichni jsme součástí Božího stvoření. Všichni jsme zde díky Bohu. Bůh jediný je nestvořený, věčný, slovy Jana „*živý na věky věků*“, také všemocný a svatý. Dokonce třikrát svatý, protože on je Bůh Otec i Syn i Duch svatý. Ten, který si vždycky plně a dokonale vystačil sám. Od věčnosti. Od toho pomyslného začátku, který vlastně nikdy začátkem nebyl. Ten, který si vždycky sám vystačí, až do toho pomyslného konce, který nikdy nenastane. Víte, my lidé ani neumíme myslet věčného Boha. Hospodina bez začátku a bez konce. Proti jeho nekonečnosti je myšlenka miliard galaxií vcelku pochopitelná.

Nás rodičů se děti někdy ptají: *Tati, co bylo, když nebyl Bůh?* Nebo: *Mami, jak je Bůh starý? Komu se Bůh narodil? A umře někdy Bůh?* Děti mají skvělé otázky! Ovšem mají také nereálná očekávání. Ony si myslí, že dospělí znají na tyto jejich dotazy odpověď. Ale my ji neznáme. Bůh byl vždycky. A vždycky bude. Nikdy nebylo, že Bůh nebyl. A nikdy nebude, že by Bůh nebyl. Bůh není ani starý, ani mladý. On je věčný. Už je to doufám jasné...

A stejně těžko pochopitelná je pro nás Boží svatost. Neumíme si totiž takovou čistotu, křišťálovou průzračnost Hospodina vůbec představit. Ale to nevadí. Protože to je smyslem svatosti: Že Bůh je naprosto jiný, než jsme my lidé. On je naprosto jiný než jeho stvoření. Liší se od svého stvoření především v duchovní čistotě, v nedotknutelné průzračnosti. To my lidé, už od Adama, jsme duchovní špindírové. Ale náš Bůh takový rozhodně není. K tomu Jan píše ve svém dopisu:

- *...Bůh je světlo a není v něm nejmenší tmy.* (1J 1:5)

Všimněte si, že ani nebeské bytosti neříkají něco ve smyslu: *Bůh je svatý. No, a co jako?* Ne! Ony Boha chválí a oslavují dnem i nocí právě proto, že v jejich očích je svatý. Naprosto jiný, než jsou ony samy! Boží svatost je něco, co vypaluje oči a mozek. Něco, co nedokážeme myslet a co nám dokonce nahání posvátnou bázeň. Bratři a sestry, Boží svatost, jeho všudypřítomnou vládu a moc, jeho věčnost a slávu: Nic z toho nedokážeme rozumem úplně pochopit, myšlenkově postihnout a probádat. Co nám tedy zbývá? Připojit se k nebeským

bytostem a spolu s nimi Boha chválit za to, jaký je. Otevřít ústa a zpívat. Nebo se modlit. Oslavovat a vyvyšovat Boha za to, jaký je vůči nám. Za to, co všechno činí, co už učinil a co pro nás také připravuje. To je správná reakce. Uznat, že Boha nepochopím ani za celou věčnost. Ale že Boha chci celou věčnost chválit. Copak to neděláme i v běžných situacích, ve vztazích s druhými lidmi? Chválíme přece nadaného malíře, který dokáže vytvořit nádherný obraz. Proč ho chválíme? Protože my sami nic takového namalovat neumíme. A nechápeme, jak takové krásné dílo dokázal zhotovit. Podobně chválíme zpěváky a zpěvačky, kteří umí krásně zpívat. Nebo spisovatele za jejich představitost. Také lidi, kteří jsou schopni se domluvit mnoha cizími jazyky. Nebo obětavé lidi, kteří se dokážou pro druhé lidi rozkrájet. A totéž, v mnohem větší míře, platí ve vztahu k Bohu. V nebesích ho chválí všichni. A my zde na zemi se k té chvále Hospodina připojujeme.

III. MILOSRDNÝ A LASKAVÝ BŮH

Vraťme se ještě na chvíli k tomu trůnu, na kterém Bůh sedí. Co ten trůn obepíná, bratři a sestry? Je to duha. Duha je symbolem Boží milostivé smlouvy s námi lidmi. Vzpomínáte na Noeho? Bůh litoval ve svém srdci, že lidi stvořil. (Gn 6:6) Proto utopil celý svět. Zlo, které se světem skrze lidi šířilo, totiž svatý Bůh už déle nemohl snášet. Ovšem když Noe se svou rodinou vystoupil z korábu, uviděl na nebi duhu. Symbol Božího milosrdenství. Výraz Božího slibu, že už nikdy nezatopí zemi vodou. Že už nikdy neutopí celý svět. (Gn 8) A tak někdy prší. A do toho deště zasvítí paprsky Slunce. A my vidíme duhu.

A teď: Duha, kterou my lidé vidíme, je barevný půlkruh. Ale duha, kterou vidí Jan, Boží trůn obepíná. Je to celý kruh. Duha obkroužila Boží trůn. Boží věrnost a jeho milosrdenství, Boží odpuštění a jeho láska se vine kolem Božího trůnu. Když Bůh vládne, pak vládne jako laskavý a věrný Bůh. Není to nádherné? My zde na zemi vidíme jen část Božího milosrdenství. Jen tu polovinu duhy. Až příliš často neumíme vůbec domyslet, jak velkolepá je Boží láska. Jak hluboká je jeho náklonnost vůči nám. Ale jednou, až se budeme Bohu klanět před jeho trůnem, budeme se mu klanět především z úcty k jeho milosrdenství, které nám všem prokázal v Ježíši Kristu. Zároveň však Jan vidí, že náš milosrdný Bůh je i přísný soudce.

- ***Od trůnu šlehaly blesky a dunělo hromobítí.***

A pro Jana to nejsou dvě polohy Boha, které by se vzájemně vylučovaly. Že je Bůh na jedné straně laskavý a milostivý a na druhé straně spravedlivý a přísný? Ano, tak to je. To je Hospodin.

IV. ČTYŘI BYTOSTI A DVACET ČTYŘI STARCŮ

A tady bychom už klidně mohli skončit. Ale někteří z vás by možná byli trochu zklamaní, kdybych nevysvětlil, co jsou zač ti, kteří v nebesích Boha chválí. Tak jen v rychlosti: Ty čtyři bytosti jsou andělské šéfové. To jsou archandělé. Pozor: Jan nevidí, že jeden anděl je lev, druhý býk, třetí člověk a čtvrtý orel. Přece ani Bůh není jaspis a karneol! Ale někdo, kdo je podobný jaspisu a karneolu. Tedy někdo, kdo je vzácný. Jan tedy vidí, že ty čtyři bytosti jsou obdařeny velikou silou (lev), pevností (býk), rozumem (člověk) a vznešeností (orel). Jsou to andělské bytosti, které nás v síle, rozumu, vědomostech a majestátu mnohonásobně převyšují. A přesto před Bohem bez ustání otvírají svá ústa a chválí ho.

A těch čtyřidvacet starců? Co jsou zač? Jsou to andělé? Nemyslím si. Trochu matematiky: Jak rozložíme číslo 24? No, přece na 12 a 12. Těch 24 starců je 2x12 starců. Tito starci s královskými korunami na hlavách představují celý Boží lid. Boží lid Staré smlouvy i Nové smlouvy. Dvanáct patriarchů, zakladatelů starozákonního Izraele. A dvanáct apoštolů, zakladatelů církve, nového Izraele. Tito starci jsou očištění Beránkovou krví. To je zjevné z toho, že jsou oděni bělostným rouchem. Každý jejich hřích, každé zaváhání, každá slabost, každý nedostatek, každý zlý čin je dokonale vyčištěn Kristovou krví, která za ně tekla na kříži. Oni spolu s Kristem také vládnu. Vždyť mají královské koruny. Ovšem tyto své symboly moci dokážou uctivě pokládat před Boží trůn. Zůstávají pokorní. A přitom radostní.

Bratři a sestry, když před nebeským trůnem, na kterém sedí náš Bůh, vzdávají s nehranou pokorou chválu našemu Bohu archanděl mnohem mocnější a vznešenější než my... Když kolem trůnu, na kterém sedí Bůh, klečí starci, otcové a zakladatelé naší víry a z úst jim vychází opravdová, hlasitá chvála... Oč více bychom se my sami měli našemu Bohu klanět a chválit ho pokorně a upřímně? My totiž máme někdy sklony Boha nechválit. Někdo z nás proto, že je zklamaný životem. Smutný, zoufalý a rozhozený. Druhý proto, že je příliš zaměstnaný a vytížený. Nemá na to čas ani sílu. Třetí proto, že je zaměřený na sebe. A je rád, když lidé chválí jeho. A čtvrtý nechválí Hospodina, protože je přesvědčen, že smyslem života je sloužit lidem kolem nás. Boha prý chválí jen ti, kteří se zavírají do kostela a nestarají se o svět kolem sebe. Ovšem my chceme chválit Boha právě proto, že si to náš laskavý Bůh plně zaslouží. A že nás k tomu také Duchem svatým i svým slovem vede. Tak ať ta chvála, bratři a sestry, dnes stojí za to! Amen.